

Codi: 104698

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: FILOSOFIA

Curs: PRIMER

Semestre: PRIMER

Equip docent: Pep Dardanyà, Xavi Capmany, Carles Ferrer

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrico-pràctica. S'entén la pràctica, llavors, com una dimensió articulada amb les de teories, praxis i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges, activitats i producció de textos i exercicis diversos. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és introduir als/les alumnes en la pràctica i experiència del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys. En les dues assignatures que componen la matèria, s'aborden qüestions, sabers i pràctiques amb la fi d'assenyalar i pro lematitzar aquells elements culturals, sociopolítics, materials i ideològics que travessen el camp de les arts i els dissenys. Per a això, es té en compte l'articulació entre els eixos diacrònic i sincrònic que habilita una anàlisi crítica. En l'eix diacrònic, es tracta d'abordar genealògicament els processos i dinàmiques a través de les quals es poden rastrejar aquests elements fins al present, atenent especialment al marc històric i sociocultural de la Modernitat. En l'eix sincrònic, articulat efectivament amb l'anterior, es tracta d'aportar recursos i criteris per pensar críticament tots aquests elements en el nostre present, atenent a la seva complexitat i a la seva dimensió multisecular (del local al global).

Amb tot això, es potencien les eines amb les quals el/la alumne/a construirà la bastida teòrica i conceptual pròpia que ha d'acompanyar els processos del seu treball com a investigador en les arts i els dissenys de forma crítica i situada, fent-ho des d'un present dinàmic i complex.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY.

Introducció al pensament en arts i disseny forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria que ofereixen des del primer curs les eines amb les quals cada alumne/a ha de construir la bastida teòrica i conceptual que ha d'acompanyar el seus processos de treball com a investigador/a en el camp de les arts i el disseny. El seu caire introductori posa a l'abast dels/les alumnes el plantejament que en el grau es fa de la teoria, especialment pel que fa a l'articulació efectiva entre teoria i pràctica, d'una banda, i teoria i context, de l'altra. En l'assignatura s'hi articulen tres eixos principals al voltant del pensament en arts i disseny: genealògic (d'on venen, com es formen els discursos i pràctiques que assenyalen), conceptual (què són i com es formen i treballen els conceptes que hi ha en aquests discursos i pràctiques) i pràctic-aplicat (com s'insereixen efectivament en la realitat pràctica i amb quins efectes). L'assignatura contempla, d'una banda, mètodes orientats a un cert estranyament dels/les alumnes respecte a determinats hàbits acadèmics adquirits (de lectura, escriptura, anàlisi, etc.) i, d'altra banda, exercicis de posicionament en relació a les qüestions que es van tractant i en relació al propi context. En tot cas, l'articulació de mètodes i continguts diversos apunten a una primera obertura conceptual i teòrica del camp de les arts i els dissenys en un grau eminentment transdisciplinari.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Introduir-se en el plantejament teòric del grau, atenent especialment a l'articulació teoria-pràctica i teoria-context.
- Desenvolupar les capacitats de lectura i d'escriptura a partir del propi posicionament en relació a les qüestions tractades.
- Desenvolupar un esperit crític sobre la realitat social i cultural.

Blocs de continguts:

- Valorar críticament la dimensió històrica del present a partir de recursos genealògics en el camp del pensament de les arts i el disseny.
- Analitzar com la realitat social i cultural constitueixen un eix fonamental en la transformació de les pràctiques en arts i disseny
- Valorar el treball dels conceptes com a eina de recerca i crítica en el desenvolupament de propostes pròpies.
- Conèixer i analitzar la dimensió sociohistòrica i complexa de conceptes clau en el camp de les arts i els dissenys.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- Establir relacions conceptuals en el camp de les arts i el disseny.
- Emprar els conceptes, arguments i idees pròpies del camp de les arts i el disseny.

Eixos transversals:

- Conèixer i emprar mètodes i tècniques d'anàlisi i reflexió
- Desenvolupar estratègies de lectura i escriptura com a eines d'anàlisi i expressió.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.1). Identificar genealogies conceptuals i discursives de la Modernitat en el context present.

RA2 (E03.1). Practicar col·lectivament la lectura horitzontal i col·laborativa de textos teòrics, tant per a l'aprofitament propi com a comú.

RA3 (E03.2). Emprar recursos i estratègies per a l'anàlisi i la comprensió lectora.

RA4 (E03.3). Detectar informació i arguments d'interès personal en el treball d'altres agents.

RA5 (E04.9). Participar en les dinàmiques de l'aula i de treball de grup en els exercicis de reflexió i discussió.

RA6 (E04.10). Transformar les experiències pròpies en un problema comú i compartit.

RA7 (E05.1). Acotar, concretar i distingir conceptes, arguments i problemes.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a partir de 3 blocs principals que s'articulen entre ells. A banda, altres continguts de tipus instrumental es realitzen a través del que anomenem "Eixos Transversals". Els 3 blocs contenen la denominació d'"estranyament" com a estratègia pedagògica per tal d'introduir eines per pensar en, des de i a través de les arts i el disseny, tot això des d'una posada en qüestió dels esquemes heretats.

Bloc 1: ESTRANYAMENT CREATIU

Bloc 2: ESTRANYAMENT CONCEPTUAL

Bloc 3: ESTRANYAMENT ANTROPOLÒGIC

EIXOS TRANSVERSALS

Estratègies de lectura i escriptura com a eines d'anàlisi i expressió

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Aproximació a les arts i el disseny des d'una perspectiva històrica, conceptual i situada.

RA: 2, 3, 4, 5, 6

METODOLOGIA

L'assoliment de les competències pròpies de l'assignatura implica fonamentalment tres eixos metodològics. D'una banda, l'exposició per part del professor de continguts i plantejaments oberts de problemes en relació a aquells (activitat dirigida). D'altra banda, en relació als problemes plantejats, la confrontació, per part dels alumnes, de continguts, criteris i eines conceptuals assolides; i això a través d'activitats formatives diverses: debat, anàlisi i interpretació de materials en grup, exposició i discussió d'exercicis realitzats, etc. (activitats supervisades). En tercer lloc, un eix metodològic orientat a una tasca de recerca i heurística (individual o en grup), a través d'activitats formatives que promouen la producció pròpia de textos, i en els quals es valorarà l'equilibri entre el rigor en l'aplicació dels aprenentatges assolits i la capacitat d'assajar i experimentar amb criteris propis (activitats autònomes i supervisades). La metodologia docent implica un procés d'avaluació continua, tant individual com de grup, dels processos, activitats i resultats que es van donant al llarg del semestre.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 30h (20%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (10%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències, casos d'estudi, visites o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: comprensió i aplicació dels recursos teòrics i conceptuals treballats; valoració, discussió crítica col·lectiva i exposició de propostes en relació a les qüestions treballades.

Descripció: en cadascun dels tres blocs, el/la docent iniciarà cada sessió amb una activitat dirigida per a la presentació i explicació dels continguts corresponents que posteriorment tindran desenvolupament en activitats supervisades i autònomes.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA7

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: contrastació (comparació, reflexió, crítica, valoració) en les formes i processos de treball i aplicació de recursos teòrics i conceptuals tractats en activitats compartides, amb seguiment i discussió, tant per part dels/les docents com per part del grup aula. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: activitats que, de forma individual o grupal, signifiquen una dinàmica d'aula que implica posar en joc els continguts tractats i la participació activa de tots/es els/les alumnes. Tant com les intervencions, es valora l'escolta i el retorn en relació a les intervencions o propostes dels/les companys/es, ja sigui en posades en comú, debats, comentari de materials diversos o presentacions d'exercicis.

Resultats d'aprenentatge: RA2, RA4, RA5, RA6.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: exercicis de producció de textos segons les pautes metodològiques i de contingut marcades (blocs 1 i 2). Exercicis d'observació, exploració i anàlisi (bloc 3). Lectura i treball de textos (blocs 1, 2 i 3).

Resultats d'aprenentatge: RA3, RA4, RA7.

Activitat d'avaluació

Lliurament i presentació d'exercicis per a l'avaluació de resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: reflexió i aplicació dels recursos assolits en exercicis de producció textual o presentació oral. Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Descripció: l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge es fa a partir del seguiment i valoració d'exercicis i activitats tant supervisades (seguiment de participació i intervencions, breus exercicis individuals o grupals d'aula) com autònomes (producció de textos).

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA7

SISTEMA D'AVALUACIÓ

L'assignatura és obligatòria, de caràcter presencial, en un mínim del 80%. La seva avaluació és continuada.

La nota final de l'assignatura no serà una mitjana aritmètica dels diversos exercicis, sinó que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'alumne/a. El contingut i criteris d'avaluació de cada exercici s'especificarà en l'enunciat corresponent. Cada bloc de continguts genera activitats d'avaluació pròpies: activitats d'aula i un exercici escrit de síntesi sobre els seus continguts i recursos.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1 L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura. Per tant, l'alumne té dret a recuperació només si es tenen dos dels mòduls aprovats. Hi haurà de recuperar només el mòdul que te suspès o no presentat.

2. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 80% de les hores lectives presencials.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Cada mòdul té la seva avaluació específica i independent, que es correspon en un 30% de la nota final de l'assignatura, el 10% restant està complementa amb una activitat de síntesi. En aquest percentatge, l'exercici de producció textual és la nota principal, i compta un 80% de la nota del bloc, mentre que la participació i implicació a l'aula compten un 20% de la nota de cada bloc. **L'avaluació continuada implica aprovar els tres mòduls segons l'exercici específic i en els termes marcats per a cada mòdul.**

Així, per a cada bloc:

- 1) Producció textual; exercici de reflexió a partir dels continguts treballats al voltant de l'estranyament. Criteris bàsics a avaluar (detallats en el document corresponent de pautes i criteris per a l'exercici):
 - Expressió, estructura i qüestions formals.
 - Comprensió i aplicació de l'experiència d'estranyament respecte al problema proposat.
 - Ús de conceptes i arguments.
 - Establiment de relacions entre continguts.
- 2) Exercicis transversals de tipus instrumental, dirigits a l'assoliment de recursos per a la lectura i escriptura: exercicis de classe i de treball continu al llarg del curs (producció textual, lectura, anàlisi de casos).
 - Compromís de l'alumnat amb el treball autònom propi.
 - Assoliment de les competències d'escriptura, lectura i anàlisi.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA6, RA7

Està establerta la possibilitat de superar l'assignatura en segona convocatòria, a través d'una "prova de síntesi", que en el seu moment s'especificarà.

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia bàsica, es proporcionarà una bibliografia més específica per a cada bloc per tal de facilitar l'aprofundiment en els diversos continguts, ja sigui per al treball autònom o per al treball a l'aula. Durant el curs s'especificarà quines lectures (fragments, extractes o capítols) són obligatòries.

BERGER, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.

SHINER, L., *La invención del arte*. Barcelona: Paidós, 2004.

TATARKIEWICZ, W., *Historia de seis ideas*. Madrid: Tecnos, 1987

BARICCO, A., *La vía de la narración*. Barcelona: Anagrama, 2023.

MAILLARD, CH., *La baba del caracol*. Madrid: Vaso Roto, 2014.

TEMPEST, K., *Connectar*. Barcelona: Mesllibres, 2021.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega durant 16 setmanes, amb una sessió per setmana. La 1a sessió inclou una presentació

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

conjunta de l'assignatura per a després desenvolupar-la en 3 grups que cursaran els 3 blocs rotativament. En les sessions, de manera transversal es treballaran aspectes instrumentals i metodològics com la lectura, l'escriptura, l'observació i anàlisi.

Està establerta la possibilitat de superar l'assignatura en segona convocatòria, a través d'una "prova de síntesi", que en el seu moment s'especificarà.